

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ

DLA

POWIATU JANOWSKIEGO

NA LATA 2012-2014

**OPRACOWANY
PRZEZ ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW POWIATOWEGO CENTRUM
POMOCY RODZINIE W JANOWIE LUBELSKIM**

JANÓW LUBELSKI

2012

WSTĘP

Obowiązujące przepisy prawne przewidują rozwiązania pozwalające na umieszczenie poza rodziną dziecka wymagającego szczególnej pomocy. Działania w tym kierunku można uruchomić na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego, który decyduje o umieszczeniu dziecka w:

- rodzinie zastępczej albo
- placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Przyczyny umieszczania dzieci w opiece zastępczej były przedmiotem badań przeprowadzonych przez prof. Józefinę Hrynkiewicz, analizującą proces umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Wskazując na główne przyczyny tego zjawiska, autorka oparła się na opiniach wyrażanych przez dyrektorów i wychowawców placówek opiekuńczo–wychowawczych. Można jednak przyjąć, że przyczyny te są wspólne dla wszystkich dzieci umieszczanych w opiece zastępczej.

W ocenie pracowników placówek opiekuńczo–wychowawczych konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną wynika z patologii środowiska, w którym żyje dziecko oraz z systemowej dysfunkcji instytucji powołanych do organizowania pracy z rodziną.

Choroba alkoholowa lub pijaństwo rodziców wymieniane są na pierwszym miejscu jako przyczyna odejścia dzieci z domu. Następnie takie dysfunkcje rodziny jak: przemoc, dezorganizacja życia rodzinnego, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych. Coraz częściej pojawia się też problem uzależnienia rodziców od środków odurzających innych niż alkohol.

W uzasadnieniach do postanowień sądowych jako oficjalna przyczyna umieszczenia w placówce pojawia się ostatnio też wykorzystywanie seksualne dzieci.

Niemal wszystkie dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo–wychowawczych pochodzą z rodzin żyjących w ubóstwie. W związku z tym ubóstwo należy uznać za przyczynę współtowarzyszącą większości problemów rodziny, powodujących jej opuszczenie przez dziecko. Łącznie zjawiska te wiążą się z takimi problemami jak: długotrwałe bezrobocie, szczególnie obojga rodziców, eksmisja rodziny z dotychczas zajmowanego mieszkania, konieczność przeniesienia się dorosłych członków rodziny do schroniska dla bezdomnych czy noclegowni.

W placówkach opiekuńczo – wychowawczych przebywają także dzieci rodziców, którzy ze względu na stan zdrowia (często jest to choroba psychiczna) nie mogą osobiście sprawować opieki nad dzieckiem. Jako nowy problem pojawia się „porzucenie” dzieci przez rodziców wyjeżdżających do pracy za granicę.

Jak wynika z badań prof. J. Hrynkiewicz, znamienne jest, że problemy rodziny związane z wypełnianiem przez nią funkcji opiekuńczo–wychowawczej pojawiają się dopiero, gdy dziecko rozpoczyna naukę w szkole. Wtedy jednak najczęściej zachodzi już konieczność odizolowania dziecka od rodziny. Charakterystyczne też jest, że dzieci z rodzin zagrożonych dysfunkcjami na ogół nie są objęte wychowaniem przedszkolnym.

W tej sytuacji problemy rodziny, narastające od dawna, nie są zauważane na czas, a rodzina nie otrzymuje skutecznej pomocy.

I. ZADANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

1. Zadania gminy

W ramach działań profilaktycznych w gminie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza następujące priorytety:

- ♣ obowiązek opracowywania przez samorządy gmin lokalnych programów wspierania rodzin wychowujących małoletnie dzieci,
- ♣ konieczność stosowania wczesnej profilaktyki społecznej dla młodych rodzin,
- ♣ środowiskowe formy opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,
- ♣ wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny, który niezależnie od pracowników socjalnych zajmowałby się wyłącznie pracą z rodziną,
- ♣ wprowadzenie koordynacji wszystkich instytucji i służb zobowiązanych do wspierania rodziny przez powołanie zespołu interdyscyplinarnego.

2. Zadania powiatu

Organem odpowiedzialnym za system zastępczej opieki jest **starosta**, a bezpośrednio powiatowe centrum pomocy rodzinie. Odpowiada za tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie, organizowanie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, zapewnienie wymagającym tego dzieciom z terenu powiatu opieki i wychowania w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Powiat finansuje świadczenia na rzecz rodzin zastępczych, wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych; pokrywa koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu, pełne koszty utrzymania, w tym remonty i inwestycje w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na swoim terenie. Ponadto powiat finansuje wszystkie świadczenia związane z usamodzielnianiem się pełnoletnich osób wychowanych w rodzinach zastępczych lub opuszczających różne instytucje wychowawcze. Powiat sprawuje zatem w systemie opieki zastępczej funkcje organizacyjne, wspierające, administracyjne i kontrolne.

Jednym z zadań powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Liczba umów o zawodowstwo (obligatoryjnych i fakultatywnych), a tym samym rodzin zastępczych zawodowych, musi być zgodna z ww. rocznym limitem.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu zlecono realizację tego zadania.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- ♣ prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka;
- ♣ kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- ♣ zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia;
- ♣ organizowanie dla rodzin zastępczych oraz osób kierujących rodzinnym domem dziecka pomocy wolontariuszy;
- ♣ współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- ♣ prowadzenie poradnictwa i terapii dla rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- ♣ prowadzenie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka, a także osób kierujących rodzinnym domem dziecka;
- ♣ zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- ♣ dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
- ♣ prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz kierowania rodzinnym domem dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę;
- ♣ przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz wywiadów rodzinnych, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kierowania rodzinnym domem dziecka;
- ♣ zapewnianie rodzinom oraz osobom kierującym rodzinnym domem dziecka poradnictwa, które ma

na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

- ✧ przedstawienie staroście corocznego sprawozdania z efektów pracy.

Organizator zatrudnia Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, do zadań którego należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordinator rodzinnej pieczy może mieć pod opieką 15 rodzin.

2.1 Zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

Zagadnienia pomocy dzieciom pozbawionym opieki ze strony rodziców oraz wsparcia rodzin niewydolnych wychowawczo mieszczą się w zakresie prac PCPR w Janowie Lubelskim w Zespole Pieczy Zastępczej. W Zespole tym utworzono stanowisko pracy do spraw zadań organizatora pieczy zastępczej i stanowisko koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W zakresie obowiązków koordynatora, podstawowym zadaniem jest pomoc rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji oraz dziecku z tej rodziny poprzez:

- poradnictwo rodzinne,
- terapię rodzinną rozumianą jako działania psychologiczne, pedagogiczne i socjologiczne, mające na celu prawidłowe wypełnianie swoich zadań,
- zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania poza rodziną.

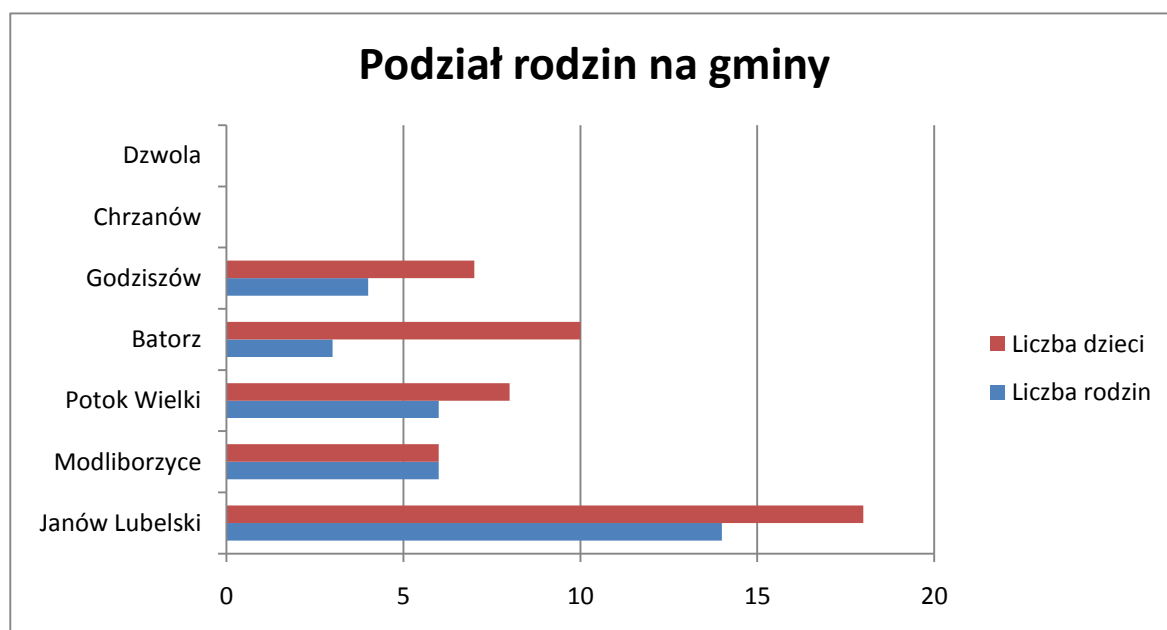
Podstawową zasadą pracy tutejszego PCPR, wynikającą z zakresu obowiązków pracownika tego działu jest podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- wychowania w rodzinie, a w przypadku wychowania dziecka poza rodziną zapewnienia mu w miarę możliwości zgodnie z jego potrzebami opieki i wychowania w rodzinnych formach opieki zastępczej,
- zapewnienia stabilnego środowiska wychowawczego,
- utrzymywania osobistych kontaktów z rodziną,
- powrotu do rodziny naturalnej,
- ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- praktyk religijnych zgodnych z wolą rodziców i potrzebami dziecka,
- traktowania w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i indywidualności oraz zabawy i wypoczynku,
- pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia,
- dostępu do informacji,
- wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą,
- ochrony przed poniżającym traktowaniem i poniżaniem.

2.1.1 Piecza zastępcza

Formą rodzinnej opieki nad dzieckiem jest **rodzina zastępcza**. Głównym zadaniem rodziny

zastępczej, nad wypełnianiem którego czuwa koordynator pieczy zastępczej, jest zapewnienie właściwych warunków wychowania i rozwoju dziecka pozbawionemu szansy wychowania w rodzinie biologicznej z terenu powiatu janowskiego. Na terenie powiatu janowskiego funkcjonuje 33 rodzin zastępczych, w których umieszczono 49 dzieci, wśród nich jest 6 rodzin niezawodowych wychowujących 8. dzieci. Podział rodzin zastępczych ze względu na miejsce zamieszkania przedstawia poniższy wykres:

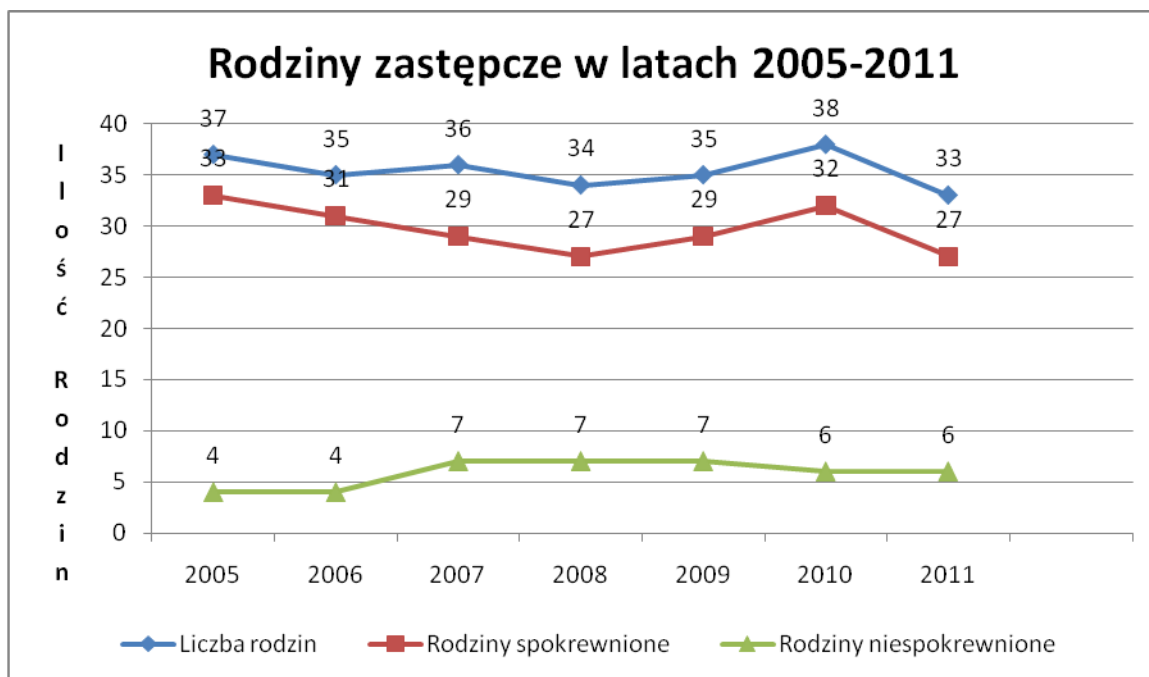
Przedział wiekowy dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych jest następujący:

- 0-6 lat – 5 dzieci,
- 7-13 lat – 17 dzieci,
- 14-18 lat – 23 dzieci.

W większości są to rodziny mieszkające na wsi (16 spokrewnionych, 3 niespokrewnione). Wśród rodzin jest 13 niepełnych, w których przeważnie wychowaniem dziecka zajmuje się babcia.

Źródłem utrzymania rodzin zastępczych są emerytury i renty (20 rodzin), praca zarobkowa (5 rodzin) i dochód z gospodarstwa rolnego (6). Ponieważ w większości są to rodziny spokrewnione, a więc dziadkowie, również wiek tych rodziców jest w przeważającej części po 50. roku życia (27 rodzin). W przedziale od 31 do 49 lat jest 3 rodziny, w wieku do 30. lat 3 rodziny. Nie jest to zjawisko pozytywne, ponieważ w późniejszym okresie małe dzieci nie mają właściwego kontaktu ze swoimi opiekunami i to one przejmują rolę opiekuna.

Wykres poniżej przedstawia liczbę rodzin zastępczych, w podziale na rodziny spokrewnione i niespokrewnione.

W każdej nowej sprawie o ustanowienie rodziny zastępczej od „początku drogi” aż do jej zakończenia wymagana jest praca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Pełnienie funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które (łącznie):

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej
- posiadają i posiadały pełnię władzy rodzicielskiej
- wypełniają obowiązek alimentacyjny
- mają pełną zdolność do czynności prawnych
- są zdrowe (zaświadczenie lekarza podstawowej opieki zdrowotnej)
- przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
- mają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe

2.1.2 Pomoc instytucjonalna

Dziecko, które pochodzi z powiatu janowskiego, pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości znalezienia rodziny zastępczej, jest umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Placówka zapewnia całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Całodobowy pobyt dziecka w placówce ma charakter przejściowy, do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. Dlatego bardzo ważna jest praca z rodziną biologiczną dziecka, pracownika socjalnego placówki i PCPR. Pracownik PCPR jest w ścisłym kontakcie z tymi rodzicami, prowadzi pracę metodą indywidualnego przypadku.

W znacznej części praca ta dotyczy:

1. pomocy w wyjściu z ciężkiej sytuacji materialnej,
2. motywacji do utrwalania więzi z dzieckiem,
3. przygotowania rodziców na powrót dziecka do domu,
4. udzielania wskazówek jak utrzymać więzy rodzinne,
5. pomocy w budowaniu relacji między rodzeństwem.

Ze względu na przyczynę powstania w rodzinie sytuacji niewydolności wychowawczo-opiekuńczej, możemy je podzielić na sześć rodzin z problemem bezradności, pięć z chorobą psychiczną, trzy ze względu na zgon, dwie – alkoholizm i dwie ze względu na wyjazd i porzucenie. Są to środowiska gdzie rodzina

biologiczna nie wyraziła zgody na zaopiekowanie się dziećmi lub nie spełniała podstawowych wymogów.

2.1.3. Formy kontynuowania opieki nad pełnoletnimi wychowankami.

Osoba, która osiągnęła pełnoletność w rodzinie zastępczej oraz osoba pełnoletnia opuszczająca placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego i socjalizacyjnego jest objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, jak również przez pomoc:

- pieniężną na usamodzielnienie,
- pieniężną na kontynuowanie nauki,
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym,
- w uzyskaniu zatrudnienia,
- na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

Na terenie powiatu janowskiego jest 28 pełnoletnich wychowanków objętych miesięczną pomocą na kontynuowanie nauki.

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- 1) 3 lat –w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;
- 2) roku –w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Do okresów pobytu w pieczy zastępczej wlicza się również:

- 1) okresy pobytu w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, zapewniającym całodobową opiekę w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, jeżeli orzeczenie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej nie zostało uchylone;
- 2) okres pobytu osoby pełnoletniej w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Warunki przyznawania pomocy

Pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której dochód miesięczny nie przekracza kwoty 1 200 zł.

W przypadku gdy dochód miesięczny osoby usamodzielnianej przekracza kwotę 1200 zł, można przyznać pomoc na usamodzielnienie lub pomoc na zagospodarowanie, jeżeli jest to uzasadnione jej sytuacją mieszkaniową, dochodową, majątkową lub osobistą. Ustalając dochód osoby usamodzielnianej uwzględnia się sumę dochodów tej osoby, jej małżonka oraz dzieci pozostających na jej utrzymaniu, podzieloną przez liczbę tych osób.

Pomoc, dla osób usamodzielnianych jest przyznawana lub udzielana na jej wniosek. Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku co najmniej dwa miesiące, odpowiednio, przed terminem opuszczenia pieczy zastępczej lub terminem opuszczenia dotychczasowej rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, z jednoczesnym:

1. wskazaniem przez osobę usamodzielnianą, osoby, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz
2. przedstawieniem pisemnej zgody tej osoby;
3. złożeniem indywidualnego programu usamodzielnienia, określającego w szczególności:
 - zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia,
 - sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Opiekunem usamodzielnienia może być osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie lub ośrodka pomocy społecznej, osoba będąca w placówce opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej wychowawcą lub psychologiem, lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana odpowiednio przez kierownika ośrodka pomocy społecznej lub kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Kontynuowanie nauki

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę:

- w szkole;
- w zakładzie szkolenia nauczycieli;
- w uczelni
- na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia;
- u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego

Wysokość pomocy na kontynuowanie nauki wynosi nie mniej niż 500 zł miesięcznie.

Pomoc, o której mowa wyżej przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Pomoc ta przysługuje w czasie trwania, odpowiednio, roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

Wysokość **pomocy na usamodzielnienie** wynosi:

w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej pieczę zastępczą :

–nie mniej niż 3 300 zł –jeżeli przebywała w rodzinie zastępczej spokrewnionej przez okres co najmniej 3 lat;

- nie mniej niż 6 600 zł –jeżeli przebywała w pozostałej pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,

- nie mniej niż 3 300 zł –jeżeli przebywała w pozostałej pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,

- nie mniej niż 1 650 zł –jeżeli przebywała w pozostałej pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres 1 roku.

W przypadku, gdy osoba usamodzielniana otrzymuje pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie jest wypłacana po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki. W uzasadnionych przypadkach pomoc na usamodzielnienie może zostać wypłacona w trakcie wypłacania pomocy na kontynuowanie nauki.

Pomoc na zagospodarowanie

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia, w wysokości nie niższej niż 1500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności –w wysokości nie niższej niż 3 000 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej. Pomoc finansowa oraz praca socjalna z tymi wychowankami jest prowadzona jak w przypadku wychowanków rodzin zastępczych.

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie jest przyznawana na zaspokojenie ważnej potrzeby życiowej osoby usamodzielnianej.

II. CEL GŁÓWNY

Zbudowanie w powiecie janowskim zintegrowanego systemu pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy nr 1

Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza środowiskiem naturalnym oraz doskonalenie pracy z rodziną naturalną.

Uzasadnienie celu:

Każde dziecko ma prawo do życia i rozwoju w rodzinie. Często zdarza się, że rodzina naturalna nie może sprawować bezpośredniej opieki nad dzieckiem. Tym dzieciom należy zorganizować opiekę zastępczą. Szansą wzrastania dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych są rodziny zastępcze. Przyjęte rozwiązania ustawowe kładą nacisk na rozwijanie rodzinnych zastępczych form opieki oraz kompleksową pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka do domu. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej przyczyni się do wsparcia systemu opieki w powiecie janowskim.

Kierunki działań:

1. Opracowanie i wdrażanie projektów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej w powiecie janowskim.
2. Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki rodzinnej.
3. Tworzenie i rozwój zawodowych i niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych.
4. Realizacja procesu diagnostyczno-kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.
5. Wspieranie rodziców zastępczych w wypełnianiu funkcji wychowawczej.
6. Inicjowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
7. Wspieranie rodzin zastępczych w kierunku zapobiegania powrotowi dzieci do placówki opiekuńczo-wychowawczej.
8. Współpraca i koordynacja lokalnych instytucji i służb na rzecz aktywizacji rodziny naturalnej w celu poprawy własnej sytuacji życiowej oraz zmiany stylu życia.
9. Konstruowanie i wdrażanie indywidualnych projektów socjalnych pracy z rodziną naturalną.
10. Współpraca z rodzicami naturalnymi dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, placówce

opiekuńczo-wychowawczej na rzecz reintegracji rodziny.

11. Dostosowanie placówek opiekuńczo-wychowawczych do obowiązujących standardów.

12. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

Oczekiwane efekty:

1. Powstanie alternatywnych form opieki zastępczej w powiecie janowskim.
2. Postrzeganie rodzin zastępczych jako „wspierających” system pomocy społecznej.
3. Wzrost liczby rodzin zastępczych - niezawodowych i zawodowych.
4. Kompleksowa diagnoza i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
5. Pomoc specjalistyczna dla rodzin zastępczych.
6. Powstanie grupy wsparcia rodzin zastępczych.
7. Zmniejszenie liczby wychowanków powracających do placówki.
8. Poprawa funkcjonowania rodzin naturalnych.
9. Realizacja przez rodzinę biologiczną zobowiązań zawartych w kontrakcie.
10. Przejęcie przez rodziny biologiczne opieki nad własnym dzieckiem.
11. Utrzymanie standardu przez placówki opiekuńczo-wychowawcze.
12. Wsparcie rodziców zastępczych przez organizacje pozarządowe.

Wskaźniki:

1. Liczba nowych form opieki.
2. Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
3. Liczba rodzin zawodowych i liczba rodzin niezawodowych.
4. Liczba rodzin, które otrzymają świadectwo kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
5. Liczba rodzin zastępczych korzystających z pomocy specjalistycznej.
6. Działająca grupa wsparcia rodziców zastępczych.
7. Liczba wychowanków powracających z rodzin zastępczych do placówki.
8. Liczba rodzin, u których nastąpiła poprawa funkcjonowania.
9. Liczba rodzin naturalnych wywiązujących się ze zobowiązań zawartych w kontrakcie.
10. Liczba wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych, które powróciły do rodzin naturalnych.
11. Liczba wychowanków w placówce, czas pobytu wychowanka w placówce, liczba wychowawców i specjalistów, stan bazy lokalowej, formy wsparcia wychowanków.
12. Liczba organizacji udzielających wsparcia oraz specyfika udzielonego wsparcia .

Cel szczegółowy nr 2

Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.

Uzasadnienie celu:

W zintegrowanym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną należy uwzględnić działania mające na celu jak najlepsze przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia po opuszczeniu placówki opiekuńczo – wychowawczej i rodziny zastępczej. W czasie pobytu w placówce bądź rodzinie zastępczej, wychowanek powinien nabyć odpowiednie umiejętności i wiedzę niezbędną do bezproblemowego wejścia w dorosłe życie.

Efektywne przygotowanie wychowanków do samodzielnego, dorosłego życia od chwili umieszczenia w placówce oraz rodzinie zastępczej ma w przyszłości zapobiec ich społecznemu wykluczeniu.

Kierunki działań:

1. Wczesne przygotowanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych do usamodzielnienia.
2. Podejmowanie w środowisku lokalnym działań mających na celu kształtowanie pozytywnego wizerunku wychowanka placówki opiekuńczo-wychowawczej .
3. Organizowanie grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków.
4. Nauka umiejętności prospołecznych – grupy psychoedukacyjne.
5. Nauka umiejętności poruszania się na rynku pracy (CV, autoprezentacja, indywidualny plan rozwoju zawodowego itd.).
6. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki.
7. Zorganizowanie różnych form mieszkań dostępnych dla usamodzielnianych wychowanków (mieszkania chronione, mieszkania usamodzielniane, mieszkania

socjalne).

8. Współpraca instytucji w powiecie janowskim na rzecz kompleksowego wsparcia usamodzielnianego wychowanka.

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi wspierającymi wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Oczekiwane efekty:

1. Dobrze przygotowanie wychowanka do procesu usamodzielnienia.
2. Pozytywny wizerunek wychowanka w społeczności lokalnej.
3. Powstanie grup wsparcia.
4. Nabycie umiejętności prospołecznych.
5. Nabycie umiejętności poruszania się na rynku pracy.
6. Wsparcie materialne wychowanka startującego w dorosłość.
7. Powstanie mieszkań chronionych, usamodzielnianych, socjalnych.
8. Wsparcie usamodzielnianych wychowanków zgodnie z kompetencjami instytucji.
9. Wsparcie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych w ramach zadań statutowych organizacji pozarządowych.

Wskaźniki:

1. Pozytywny wynik oceny realizacji programu usamodzielnienia.
2. Liczba pracodawców przyjmujących wychowanków na praktykę, liczba właścicieli wynajmujących mieszkania dorosłym wychowankom itp.
3. Liczba grup wsparcia i liczba uczestników.
4. Ocena terapeuty prowadzącego grupę, zastosowanie nabytych umiejętności w codziennym życiu.
5. Liczba wychowanków, którzy nabyli umiejętności poruszania się na rynku pracy, liczba zatrudnionych wychowanków.
6. Liczba wychowanków, którzy otrzymali wsparcie oraz forma wsparcia.
7. Liczba mieszkań chronionych, mieszkań usamodzielnianych, mieszkań socjalnych.
8. Formy wsparcia, liczba wychowanków otrzymujących takie wsparcie.
9. Rodzaj uzyskanego wsparcia, liczba wychowanków korzystających ze wsparcia.

Cel szczegółowy nr 3

Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

Uzasadnienie celu:

Potencjałem każdej instytucji są jej pracownicy. Dokonujące się zmiany dotyczące roli pomocy społecznej oraz sposobów rozwiązywania problemów wymagają systematycznego kształcenia i doskonalenia umiejętności kadry pomocy społecznej oraz podmiotów współpracujących. Profesjonalna kadra umożliwi właściwe wypełnianie zadań w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

Kierunki działań:

1. Opracowanie i wdrożenie projektów umożliwiających podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek pomocy społecznej i kadr współpracujących.
2. Udział w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.
3. Upowszechnianie dobrych praktyk w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną.
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsparcia pracowników pomocy społecznej.

Oczekiwane efekty:

1. Wzrost wiedzy i umiejętności wśród kadry pomocy społecznej i kadry współpracującej w obszarze pomocy rodzinie i dziecku.
2. Poznanie i wdrożenie dobrych rozwiązań w obszarze pomocy rodzinie i dziecku w swoim środowisku.
3. Wsparcie przez organizacje pozarządowe pracowników pomocy społecznej oraz kadry współpracującej.
 4. Wdrażanie innowacyjnych metod w pracy z rodziną problemową.

Wskaźniki:

1. Liczba projektów i liczba beneficjentów oraz wynik ankiety ewaluacyjnej.
2. Liczba pracowników pomocy społecznej wdrażających nabyte umiejętności oraz sprawdzone rozwiązania w obszarze pomocy rodzinie i dziecku.
3. Formy wsparcia pracowników pomocy społecznej.
 4. Liczba pracowników socjalnych wdrażających innowacyjne metody.

III. COROCZNY LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH DLA POWIATU JANOWSKIEGO

1. Rodzina zastępcza zawodowa powstaje poprzez podpisanie umowy ze starostą (lub w jego imieniu kierownika PCPR)
2. Obligatoryjnie (w ramach limitu) w przypadku wniosku rodziny zastępczej niezawodowej, która:
 - a) spełnia warunki na rodzinę zawodową
 - b) posiada opinię koordynatora
 - c) posiada co najmniej 3 letnie doświadczenia jako rodzina zastępcza lub rodzinny dom dziecka.
3. Fakultatywnie (w ramach limitu), w przypadku wniosku rodziny zastępczej niezawodowej, która:
 - ♣ spełnia warunki na rodzinę zawodową oraz
 - ♣ posiada opinię koordynatora.

Tabela przedstawiająca zakładany limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2012-2014

LP.	ROK	LICZBA RODZIN
1	2012	3
2	2013	3
3	2014	3